

Vluchtelingen in getallen

2002 - 2003

VluchtelingenWerk
Nederland

Hoeveel vluchtelingen zijn er wereldwijd? Krijgt Nederland echt veel meer asielzoekers dan andere Europese landen? Waar komen ze eigenlijk vandaan? Veel gestelde vragen, waarop deze brochure een antwoord geeft.

Om de verschillende cijfers goed met elkaar te kunnen vergelijken, gebruikt VluchtelingenWerk Nederland zoveel mogelijk de statistieken van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. Voor de Nederlandse statistieken is gebruik gemaakt van de cijfers die de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) ter beschikking stelt.

Een vluchteling is iemand die uit gegronde vrees voor vervolging wegens ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich buiten het land bevindt waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan, of uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen.

(Vluchtelingenverdrag van Genève, 1951)

Colofon

2002 Vluchtelingen in Getallen.

Artikelnummer: 12050009.

Overname van gegevens uit deze folder is, met bronvermelding, toegestaan.

Vormgeving en visualisaties: H&R Communicatieve Vormgeving.

Tekst: Afdeling Communicatie, VluchtelingenWerk Nederland.

Druk: Wilco.

Oplage: 10.000.

Prijs: € 0,50.

© VluchtelingenWerk Nederland, december 2002

Inhoudsopgave

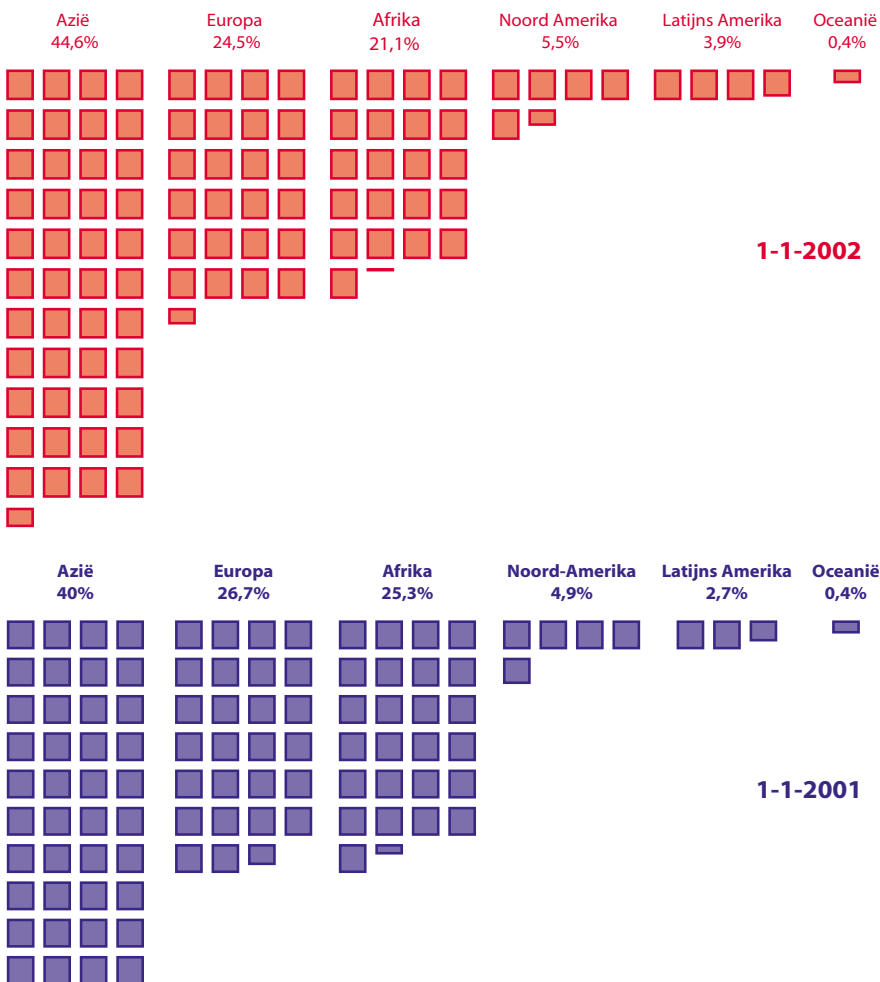
1. Vluchtelingen wereldwijd	p. 4
2. Vluchtelingen in Europa	p. 6
2.1 Asielaanvragen	p. 6
2.2 Beslissingen	p. 8
3. Vluchtelingen in Nederland	p. 10
3.1 Asielaanvragen	p. 10
3.2 Beslissingen	p. 13
4. Verder lezen?	p. 15
5. Over VluchtelingenWerk Nederland	p. 16

1 Vluchtelingen wereldwijd

De UNHCR berekende het aantal mensen dat begin 2002 op de vlucht was op ruim 19,7 miljoen mensen. Dat waren er ruim 2 miljoen minder dan begin 2001. Van die 19,7 miljoen zijn er ruim 12 miljoen erkende vluchtelingen; 940.000 asielzoekers; 460.000 teruggekeerde vluchtelingen die door de UNHCR worden bijgestaan en ruim 6,3 miljoen binnenlandse vluchtelingen (ook wel 'ontheemden'), statenlozen en door oorlog verdrevenen.

fig. 1.1 Aantal vluchtelingen per werelddeel (per 1 januari 2002 en 2001)

Bron: UNHCR: 2001 Population Statistics (provisional), 7 juni 2002; UNHCR: 2000 Global Refugee Trends

fig. 1.2 Landen met de grootste groep vluchtelingen¹ binnen de grenzen, per 1-1-2002

1. Pakistan	2.199.379
2. Iran	1.868.011
3. Afghanistan	1.226.098
4. Russische Federatie	1.139.842
5. Duitsland	988.533
6. Verenigde Staten	911.730
7. Joegoslavië	777.104
8. Colombia	720.389
9. Tanzania	691.438
10. Sri Lanka	683.347
25. Nederland	230.888

Bron: UNHCR: 2001 Population Statistics (provisional), 7 juni 2002; UNHCR: 2000 Global Refugee Trends

fig. 1.3 Tien grootste groepen vluchtelingen/ ontheemden naar nationaliteit in de wereld, per 1-1-2002²

1. Afghaans	3.809.600
2. Burundees	554.000
3. Irakees	530.100
4. Soedanees	489.500
5. Angolees	470.600
6. Somalisch	439.900
7. Bosnisch	426.000
8. Congolees (Dem. Rep.)	392.100
9. Vietnamees	353.200
10. Eritrees	333.100

Bron: UNHCR: 2001 Global Refugee Trends
UNHCR: 2000 Global Refugee Trends

¹ Vluchtelingen, asielzoekers, terugkerende vluchtelingen, ontheemden.

² U.S. Committee for Refugees, een niet-regeringsgebonden organisatie, schatte hun aantal per 31-12-2001 op ruim 4 miljoen. Ook de Koerden worden niet apart geregistreerd, maar vindt men met name onder de Turkse en Iraakse vluchtelingen.

2 Vluchtelingen in Europa

2.1 Asielaanvragen

fig. 2.1 Individuele asielaanvragen in 2001 en 2000 in de top tien van Europese landen

	2001	2000
1. Duitsland	88.287	78.760 (2)
2. Ver. Koninkrijk	86.186	97.860 (1)
3. Frankrijk	47.260	38.590 (5)
4. Nederland	32.579	43.895 (3)
5. Oostenrijk	30.135	18.280 (6)
6. België	24.527	42.690 (4)
7. Zweden	23.499	16.370 (9)
8. Zwitserland	20.633	17.660 (8)
9. Noorwegen	14.782	10.843 (11)
10. Denemarken	12.403	10.077 (12)

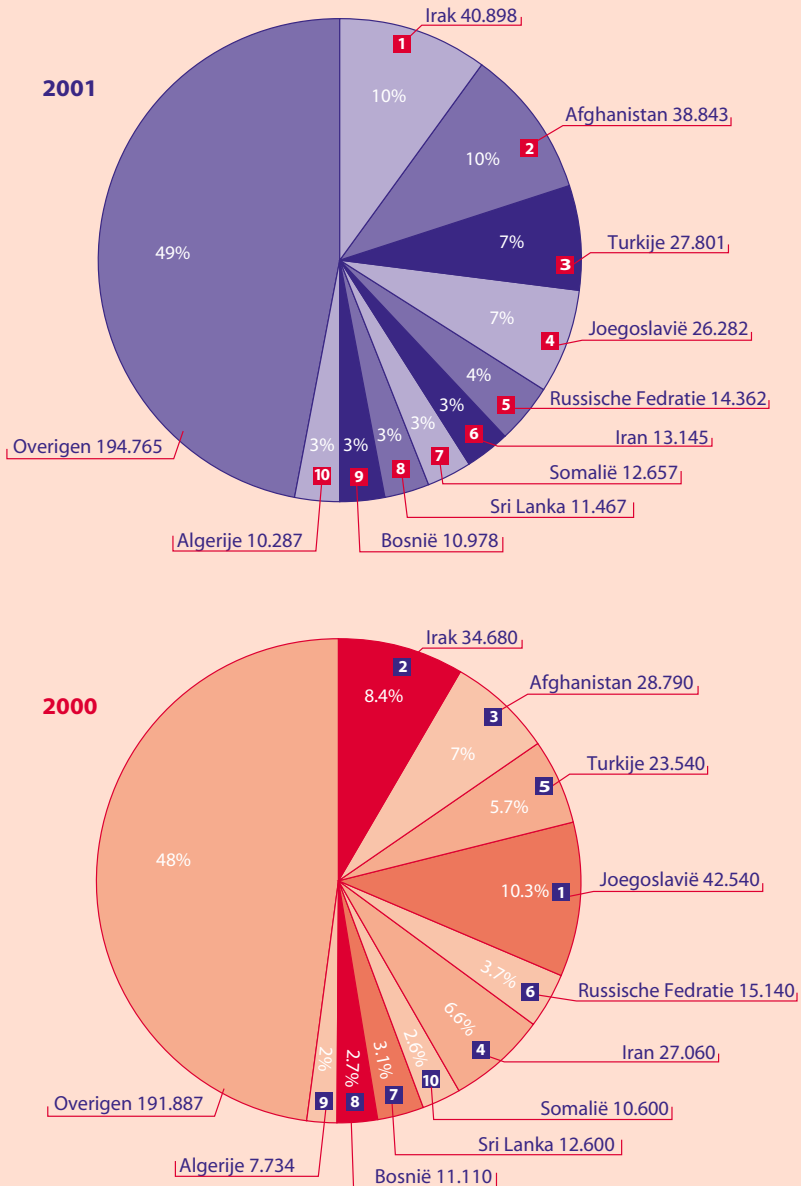
Bron: Asielaanvragen in Europa 2001, IND, maart 2002

6 Hierboven zetten we de absolute aantallen asielaanvragen van de (west) Europese landen op een rijtje.

Het aantal asielaanvragen per 100.000 inwoners geeft een ander beeld: in die vergelijking staat Nederland pas op de 8^e plaats. Wordt een vergelijking gemaakt per Bruto Nationaal Product, dan eindigt Nederland op de 6^e plaats. Bij een vergelijking van het aantal asielaanvragen per oppervlakte tenslotte, staat Nederland op de 1^e plaats van de Europese top tien.

fig. 2.2 Asielzoekers in Europa naar nationaliteit

De tien grootste groepen in 2001 en 2000

Bron: Asielaanvragen in Europa 2001, IND, maart 2002

2.2 Beslissingen

Statistieken lijken objectieve cijfers te geven. Toch is er al jarenlang discussie over het juiste percentage erkende vluchtelingen, zowel in Europa als in Nederland. Het beslissingscijfer wordt veel gebruikt om dit percentage aan te duiden. Ook hierover bestaat echter verwarring. Het duurt namelijk vaak meerdere jaren voordat een finale beslissing wordt genomen over een asielaanvraag. Het aantal beslissingen loopt daarom niet gelijk met het aantal asielaanvragen van dat jaar. Bovendien worden in de beslis cijfers alle beslissingen bij elkaar opgeteld, zowel de beslissingen in eerste aanleg, als die in herziening of beroep. Wanneer een asielzoeker in eerste instantie wordt afgewezen en in tweede instantie een verblijfsvergunning krijgt toegekend, komt hij tweemaal in de statistieken terecht: eenmaal als afgewezen en eenmaal als toegelaten vluchteling.

fig. 2.3 A Beslissingen op asielverzoeken in elf Europese landen in 2001

2001:						
Land	Totaal	A-status ³	(V)VTV ⁴ /VVA-bep ⁵	Gesloten ⁶	Afwijzingen	
Ver. Kon.	161.580	19.110 (11,8%)	19.505 (12,1%)	22.990 (14,2%)	99.975 (61,8%)	
Duitsland	107.193	22.719 (21,2%)	3.383 (3,2%)	25.689 (24,0%)	55.402 (51,7%)	
Nederland ⁷	72.843	444 (0,6%)	10.136 (13,9%)	-	62.263 (85,5%)	
Zwitserland	54.493	3.431 (6,3%)	19.934 (36,6%)	13.579 (24,9%)	17.549 (32,2%)	
Frankrijk	65.143	9.703 (14,9%)	-	-	55.440 (85,1%)	
Oostenrijk	26.494	1.152 (4,4%)	-	21.502 (81,1%)	3.840 (14,5%)	
Zweden	25.042	307 (1,2%)	6.538 (26,2%)	1.959 (7,8%)	16.238 (64,9%)	
Ierland	15.724	934 (0,9%)	69 (0,4%)	8.181 (52,1%)	6.540 (41,6%)	
Italië	13.219	2.102 (15,9%)	564 (4,3%)	-	10.553 (79,9%)	
Denemarken	11.291	2.010 (17,8%)	3.087 (27,3%)	-	6.194 (54,8%)	
België	5.439	1.157 (21,2%)	-	202 (3,6%)	4.080 (75,2%)	

Bron: UNHCR 2001 Population Statistics (provisional), 7 juni 2002

³Erkenning als vluchteling.

⁴(Voorwaardelijke) Verblijfsvergunning op humanitaire of andere gronden.

⁵Vergunning voor bepaalde tijd asiel.

⁶Zaken die zijn gesloten om andere redenen dan na inhoudelijke toetsing (bijvoorbeeld met onbekende bestemming vertrokken, intrekking, overlijden).

⁷Cijfers IND.

fig. 2.3 B Beslissingen op asielerzoeken in elf Europese landen in 2000

2000:								
Land	Totaal	A-status³		(V)VTV⁴		Gesloten⁶		Afwijzingen
Ver. Kon.	110.060	10.185	(9,3%)	21.695	(19,7%)	27.990	(25,4%)	50.190 (45,6%)
Duitsland	105.502	11.446	(10,8%)	1.597	(1,5%)	30.619	(29,0%)	61.840 (58,6%)
Nederland⁷	76.809	1.808	(2,4%)	7.918	(10,3%)	9.665	(12,6%)	57.418 (74,8%)
Zwitserland	55.273	2.061	(3,7%)	16.966	(30,6%)	11.487	(20,8%)	24.759 (44,8%)
Frankrijk	48.362	7.029	(14,6%)	-		-		41.333 (85,4%)
Italië	25.000	1.649	(6,6%)	-		96	(0,4%)	23.255 (93,0%)
Zweden	22.405	480	(2,1%)	8.565	(38,2%)	1.267	(5,7%)	12.093 (54,0%)
Ierland	12.496	606	(4,8%)	-		4.666	(37,3%)	7.224 (57,8%)
Denemarken	9.075	1.327	(14,7%)	2.541	(27,9%)	-		5.207 (57,3%)
België	6.473	1.381	(21,3%)	-		266	(4,1%)	4.826 (74,5%)
Oostenrijk	5.789	1.002	(17,3%)	-		-		4.787 (82,6%)

Bron: Refugees and others of concern to UNHCR, 2000 statistical overview, juni 2002

³ Erkenning als vluchteling.

⁴ (Voorwaardelijke) Verblijfsvergunning op humanitaire of andere gronden.

⁶ Zaken die zijn gesloten om andere redenen dan na inhoudelijke toetsing (bijvoorbeeld met onbekende bestemming vertrokken, intrekking, overlijden).

⁷ Cijfers IND.

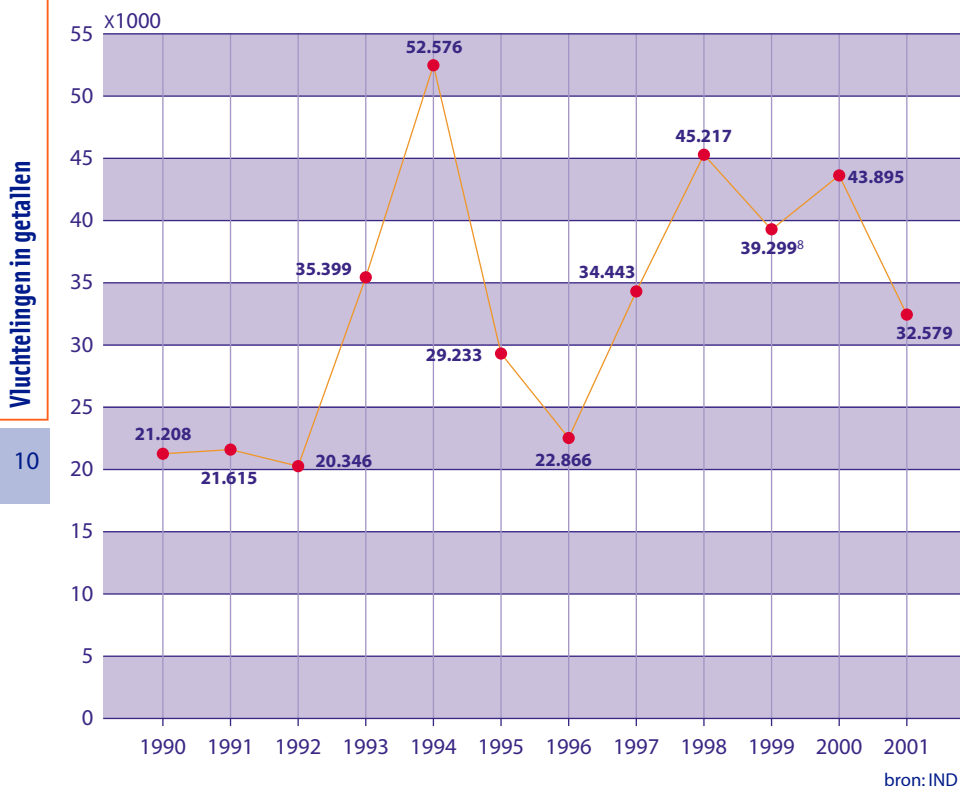
3 Vluchtelingen in Nederland

Vluchteling of asielzoeker?

In het dagelijkse taalgebruik worden de termen vluchteling en asielzoeker vaak door elkaar gebruikt. Juridisch is er echter een wezenlijk verschil. Een asielzoeker is iemand die asiel heeft aangevraagd. Zolang de overheid nog geen beslissing heeft genomen, blijft iemand asielzoeker. Hij wordt pas 'als vluchteling toegelaten' als de asielaanvraag daadwerkelijk is erkend.

3.1 Asielaanvragen

fig. 3.1 Aantal asielaanvragen in Nederland vanaf 1990

In de eerste helft van 2002 vroegen 11.135 mensen asiel aan in Nederland, een indicatie dat de dalende trend die in 2001 is ingezet, ook in 2002 doorzet.

⁸Exclusief 4.062 uitgenodigde Kosovaren

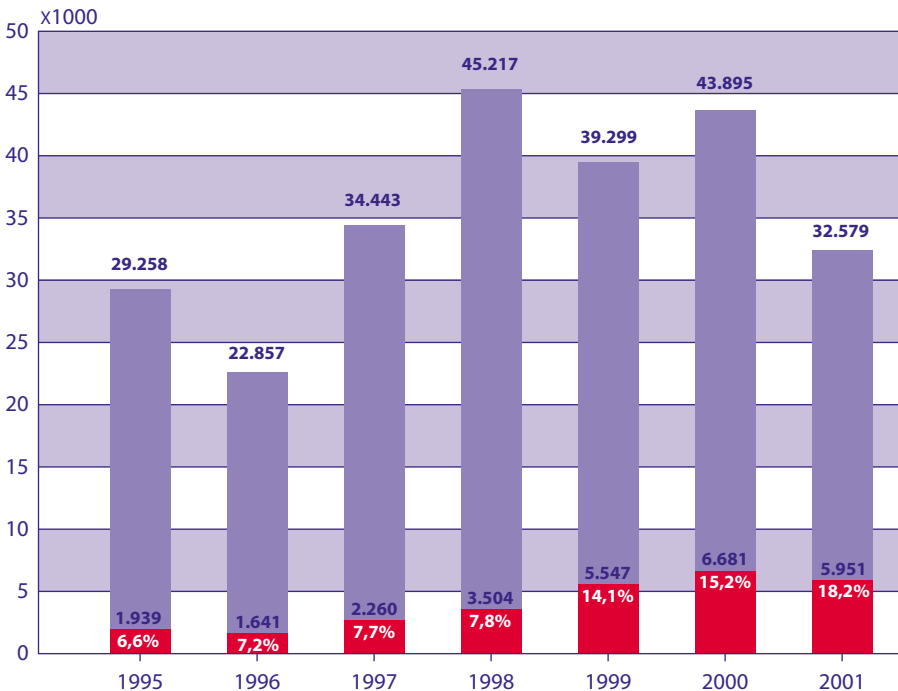
fig. 3.2 Tien grootste groepen asielzoekers in 2001 en 2000 in Nederland

Asielaanvragen 2001			Asielaanvragen 2000		
1 Angola	4.111	(12,6%)	1 Afghanistan	5.055	(11,5%)
2 Afghanistan	3.614	(11,1%)	2 Joegoslavië	3.851	(8,8%)
3 Sierra Leone	2.405	(7,4%)	3 Irak	2.773	(6,3%)
4 Iran	1.519	(4,6%)	4 Iran	2.543	(5,8%)
5 Guinee	1.467	(4,5%)	5 Turkije	2.277	(5,2%)
6 Turkije	1.400	(4,3%)	6 Syrië	2.193	(5,0%)
7 Irak	1.329	(4,1%)	7 Somalië	2.110	(4,8%)
8 Somalië	1.098	(3,3%)	8 Sierra Leone	2.023	(4,6%)
9 Bosnië-Herz.	1.026	(3,1%)	9 Bosnië	1.652	(3,8%)
10 Russische Fed.	911	(2,8%)	10 China	1.406	(3,2%)
Overigen	13.699	(42,0%)	Overigen	18.015	(41,0%)
Totaal	32.579		Totaal	43.895	

Bron: Rapportage vreemdelingenketen, IND, 26 februari 2002

fig. 3.3 Alleenstaande minderjarige asielzoekers

Totaal aantal asielzoekers, aantal ama's, aandeel ama's in het totaal (%)

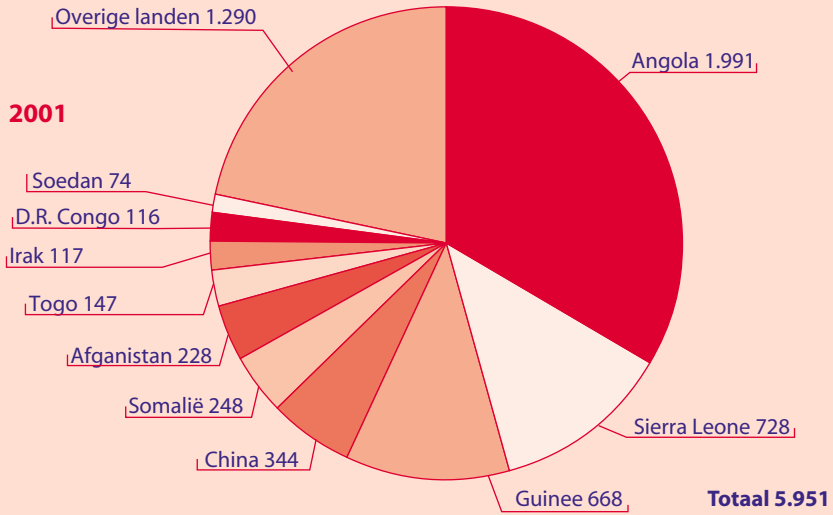
Bron: Kamerstuk 19637, nr. 559

In de eerste helft van 2002 vroegen 2.199 ama's asiel aan: 20% van het totaal aantal asielzoekers.

fig. 3.4 Asielverzoeken van amas naar nationaliteit in 2001

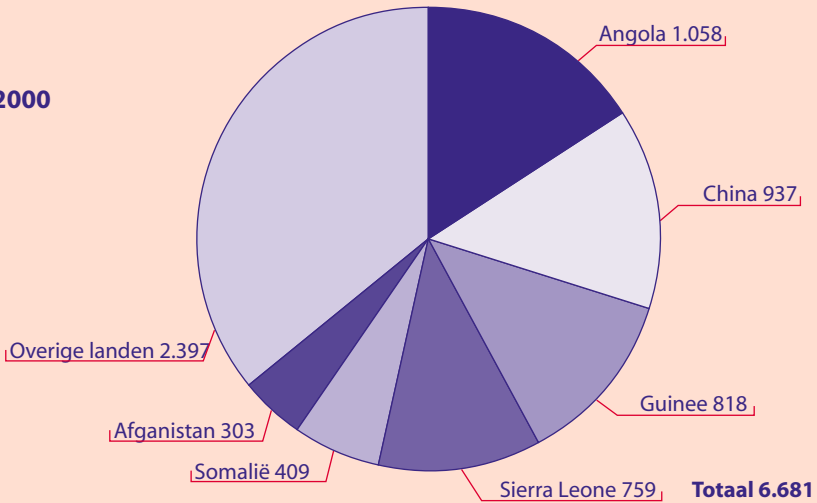
Land van herkomst in 2001 en 2000

2001

Bron: IND

2000

Bron: Kamerstuk 19637, nr. 559

3.2 Beslissingen

Cohortcijfers

Zoals in paragraaf 2.2 al is uitgelegd, geven statistieken vaak aanleiding tot discussie. Zo ook de cijfers over de beslissingen op asielaanvragen. Uit de cijfers van de IND (figuur 3.5) komt het beeld naar voren dat slechts een klein aantal van alle asielzoekers een verblijfsvergunning krijgt. Naast deze beslissingscijfers zijn er cohortcijfers. Bij cohortcijfers worden alle asielzoekers die in één bepaald jaar asiel hebben aangevraagd, gedurende hun hele asielprocedure gevolgd. Veel asielzoekers krijgen immers pas na verloop van vele jaren een verblijfsvergunning. De cohortcijfers geven daardoor een realistischer beeld dan de beslissingscijfers. Vandaar dat de cohortcijfers, die de IND in 2002 publiceerde (fig. 3.6), een ander beeld geven dan de beslissingscijfers (fig. 3.5).

Verblijfsvergunningen

Met de invoering van de Vreemdelingenwet 2000, in april 2001, zijn de verschillende soorten verblijfsvergunningen voor vluchtelingen vervangen door een simpeler stelsel van verblijfsvergunningen. Het trio A-status (erkenning als vluchteling), Vergunning tot Verblijf (vtv, ook wel C-status genoemd) en Voorwaardelijke Vergunning tot Verblijf (vvtv) werd vervangen door één *Verblijfsvergunning bepaalde tijd asiel* (VVA-bep). Deze voorwaardelijke verblijfsvergunning kan na drie jaar worden omgezet in een *Verblijfsvergunning onbepaalde tijd asiel* (VVA-onb), een definitieve verblijfsvergunning. Daarnaast werd de *Verblijfsvergunning Regulier* (VVR) geïntroduceerd. In de jaren voor 2001 werden de oude vergunningen nog gebruikt, in 2001 deels de oude en deels de nieuwe.

fig. 3.5 Positieve beslissingen op individuele asielaanvragen van 1996 - 2001

Jaar	Totaal beslissingen	A-status	Vtv	Vvtv	Totaal positief
1996	84.071	8.806 (10,5%)	7.384 (8,8%)	7.400 (8,8%)	23.591 (28,0%)
1997	49.138	6.630 (13,5%)	5.176 (10,5%)	5.182 (10,5%)	16.988 (34,5%)
1998	47.829	2.356 (5,0%)	3.591 (7,5%)	9.152 (19,0%)	15.099 (31,5%)
1999	60.920	1.507 (2,5%)	3.471 (5,7%)	8.521 (14,0%)	13.490 (22,2%)
2000	76.809	1.808 (2,3%)	4.791 (6,2%)	3.127 (4,1%)	9.726 (12,6%)
2001	72.843	444 (0,6%)	1.567 (2,2%)	806 (1,1%)	
		VVA-bep	VVA-onb	VVR-bep+ onb	
		4.906 (6,7%)	508 (0,7%)	2.349 (3,2%)	10.580 (14,5%)

Bron: IND

fig. 3.6 Verblijfsstatussen van asielzoekers die in jaren 1995 -1999 asiel hebben aangevraagd: cohortcijfers⁹

Uitkomst	1995 totaal: 28.652	1996 totaal: 1.720	1997 totaal: 33.394	1998 totaal: 41.959	1999 totaal: 33.475
Vluchtelingenstatus (A-status)	20,5%	20,0%	13,2%	3,9%	2,3%
Vergunning tot verblijf (vtv)	12,1%	11,3%	9,8%	6,7%	5,8%
Voorwaardelijke verg. tot verblijf (vvtv)	7,7%	11,7%	22,5%	15,2%	5,8%
Vergunning tot Verblijf-onbepaalde tijd (VVA/VVR-onb)	0,1%	0,1%	0,7%	0,7%	0,1%
Vergunning tot Verblijf-bepaalde tijd (VVA/VVR-bep)	0,1%	0,2%	1,1%	2,7%	2,2%
Totaal verblijfsvergunning	40,5%	43,3%	47,3%	29,2%	16,2%
Nog in procedure	2,6%	4,8%	7,6%	16,3%	30,8%
Afgewezen	56,9%	51,9%	45,1%	54,5%	53,0%

Bron: Cohortanalyse asielprocedure 1994-2001, IND, 28 juni 2002

Het percentage positieve beslissingen op asielverzoeken die vanaf 1998 werden ingediend, vertoont in deze cohortcijfers een dalende tendens. In veel gevallen echter is de asielprocedure van deze mensen nog niet afgerond. Tienduizenden asielzoekers wachten nog op een definitieve beslissing. Daarom ligt het in de verwachting dat de toelatingspercentages nog zullen stijgen.

⁹ Zie de uitleg op pagina 13

4 Verder lezen?

De **Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)** beslist namens de staatssecretaris van Justitie wie in Nederland mag blijven en wie niet. Op de website www.ind.nl staan diverse getallen over asielzoekers en vluchtelingen in Nederland.

Het **ministerie van Justitie** brengt regelmatig verslag uit over het asielbeleid aan de Tweede Kamer. Deze zogenaamde 'Vluchtelingenrapportages' zijn te vinden op www.justitie.nl, ga naar rapporten en nota's.

Het **Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)** is een zelfstandig bestuursorgaan van het ministerie van Justitie. Het COA is verantwoordelijk voor de eerste opvang en huisvesting van asielzoekers. Cijfers over de centrale opvang (bezetting, doorstroom, herkomst van asielzoekers) zijn te vinden op www.coa.nl.

Www.cbs.nl is de website van het **Centraal Bureau voor Statistiek**. De rubriek 'Cijfers' geeft verschillende zoekingen, waaronder veel cijfers over vluchtelingen, asielzoekers en allochtonen in Nederland.

Het **Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute (NIDI)** doet onderzoek naar demografische ontwikkelingen in Nederland. Op de website www.nidi.nl zijn verslagen van deze onderzoeken te vinden.

De **UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)** is de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. De afdeling registratie en statistieken publiceert regelmatig overzichten van het aantal vluchtelingen, asielzoekers, ontheemden, teruggekeerde vluchtelingen en anderen die de UNHCR wereldwijd ondersteunt op www.unhcr.ch.

De niet-regeringsgebonden organisatie **U.S. Committee for Refugees** brengt ieder jaar het 'World Refugee Survey' uit: een inmiddels gerenommeerd overzicht van de omstandigheden waarin vluchtelingen verkeren. Op de site www.refugees.org worden deze overzichten per land gepubliceerd.

5 Over VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland komt op voor de rechten van vluchtelingen en helpt hen bij het opbouwen van een nieuw bestaan in Nederland. VluchtelingenWerk is een vereniging van mensen. De organisatie draait op de inzet van vrijwilligers en betaalde medewerkers. Ook de steun van donateurs die zich achter de doelstellingen van VluchtelingenWerk scharen is onontbeerlijk.

**Wilt u ons steunen? Word donateur van VluchtelingenWerk!
Bel 020-3467207 voor een gratis informatiepakket.
Of kijk op www.vluchtelingenwerk.nl**

Landelijk Bureau
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon: 020-3467200
Fax: 020-6178155
Website: www.vluchtelingenwerk.nl
E mail: info@vluchtelingenwerk.nl
Giro: 123488

VluchtelingenWerk Nederland. Wij maken er werk van.